

Próbny egzamin ósmoklasisty — arkusz 7

„Syzyfowe prace”, tekst publicystyczny, język, wypracowanie

opracowanie: Mateusz Będkowski · niekazmuliczyc.pl

KLUCZ NAUCZYCIELA

Grupa A

Suma: 34 pkt

Czas: 90 min

13 zadań · 34 punkty · 90 minut · bez słownika · pisz czytelnie · w zadaniach otwartych liczy się poprawna forma i pisownia.

Zadanie 1. (0–4)

OTWARTE

Przeczytaj tekst. Oceń, czy zdanie jest prawdziwe (P), czy fałszywe (F).

Wiersz w głowie

Uczenie się wierszy na pamięć wielu uczniom kojarzy się z nudnym obowiązkiem. Po co zapamiętywać zwrotki, skoro każdy tekst można w kilka sekund znaleźć w internecie?

Zwolennicy tej szkolnej tradycji mają jednak mocne argumenty. Pamięciowe opanowanie tekstu ćwiczy koncentrację i wzbogaca słownictwo. Kto zna na pamięć kilka wierszy, łatwiej formułuje własne myśli i pewniej przemawia przed innymi. Recytacja uczy też panowania nad głosem i tremą.

Przeciwnicy odpowiadają, że w szkole warto raczej uczyć rozumienia tekstów niż ich zapamiętywania. Uważają, że wiadomości wkute bez zrozumienia szybko ulatują z głowy.

Moim zdaniem obie strony mogą się spotkać w połowie drogi: uczmy się na pamięć tych wierszy, które naprawdę coś dla nas znaczą. Wybierzcie jeden taki utwór — może kiedyś, jak bohater „Syzyfowych prac”, wypowiecie go w ważnej chwili.

1. Autor zachęca do uczenia się na pamięć wszystkich wierszy z podręcznika. — P / F
2. Tekst kończy się zachętą skierowaną do czytelników. — P / F
3. Autor twierdzi, że internet całkowicie zastąpił szkołę. — P / F
4. Tekst składa się z czterech akapitów. — P / F

Odpowiedź: 1. F; 2. P; 3. F; 4. P**Rozwiązanie:** Każde zdanie porównaj z konkretnym fragmentem tekstu.**Punktacja:**

1. **1 pkt** — podpunkt 1
2. **1 pkt** — podpunkt 2
3. **1 pkt** — podpunkt 3
4. **1 pkt** — podpunkt 4

Zadanie 2. (0–1)

ZAMKNIĘTE

Jaki jest główny cel autora?

- A.** opisanie życia Mickiewicza
- B.** spór o naukę wierszy na pamięć i propozycja rozwiązania
- C.** streszczenie „Syzyfowych prac”
- D.** reklama aplikacji do nauki

Odpowiedź: **B****Rozwiązanie:** Poprawna odpowiedź: spór o naukę wierszy na pamięć i propozycja rozwiązania.

Błędne odpowiedzi: pozostałe odpowiedzi są niezgodne z tekstem.

Punktacja: **1 pkt** — poprawna odpowiedź.

Który fragment jest argumentem przeciwników?

- A. recytacja uczy panowania nad treścią
- B. uczmy się wierszy, które coś znaczą
- C. nauka na pamięć wzbogaca słownictwo
- D.** wiadomości wkute bez zrozumienia szybko ulatują z głowy

Odpowiedź: **D**

Rozwiązanie: Poprawna odpowiedź: wiadomości wkute bez zrozumienia szybko ulatują z głowy.

Błędne odpowiedzi: pozostałe odpowiedzi są niezgodne z tekstem.

Punktacja: 1 pkt — poprawna odpowiedź.

Odpowiedz na pytania na podstawie tekstu.

1. Do jakiej lektury nawiązuje autor w zakończeniu i w jakim celu?

2. Jaki problem porusza tekst? Odpowiedz jednym zdaniem.

Odpowiedź: 1. Do „Syzyfowych prac” — by pokazać, że znany na pamięć wiersz może być ważny w ważnej chwili.;

2. Czy warto uczyć się wierszy na pamięć, skoro wszystko można znaleźć w internecie.

Rozwiązanie: Uznaj odpowiedzi zgodne z tekstem, sformułowane innymi słowami.

Punktacja:

1. 1 pkt — podpunkt 1

2. 1 pkt — podpunkt 2

Przeczytaj fragment utworu. Oceń, czy zdanie jest prawdziwe (P), czy fałszywe (F).

Stefan Żeromski, „Syzyfowe prace” (fragment)

Zygier złożył książkę, przez chwilę się namyślał i wnet zaczął mówić głosem nie donośnym, ale dźwięczącym jak szlachetny metal:

Nam strzelać nie kazano. Wstąpiłem na działo...

Usłyszawszy te wyrazy, Sztetter zerwał się na równe nogi i zaczął machać rękami, ale Zygiek nie umilkł. Jakby odepchnięty jego wzrokiem nauczyciel siadł na swym krześle, podparł głowę rękoma i nie spuszczał oka z szybek we drzwiach. W klasie stała się cisza. Wszystkie oczy skierowały się na wypowiadającego „wiersze polskie”. Ten mówił równo, ze spokojem i umiarkowaniem, ale jednocześnie z jakąś ukrytą w słowach wewnętrzną gwałtownością, która kiedyś niekiedy, w pewnych ceszurach, wymykała się między sylabami.

(...)

Nauczyciel syknął i zaczął wstrząsać głową.

Wtedy „Figa”-Walecki wyłaź z swej ławki,

zbliżył się do drzwi, wspiął na palce i spoglądając uważnie w korytarz, machnął ręką na Zygiera, żeby gadał dalej. Nie była to już recytacja utworu wielkiego poety, lecz oskarżenie ucznia polskiego zamknięte w zdarzeniach bitwy. (...) Uczucia dziecięce i młodzieńcze, po milionkroć znieważane, leciały teraz między słuchaczów w kształtach słów poety, pękały wśród nich jak granaty, świszczały niby kule, ogarniały dusze na podobieństwo kurzawy bojowej. Jedni z nich słuchali wyprostowani, inni wstali z ławek i zbliżyli się do mówcy. Borowicz siedział zgarbiony, podpartszy pięścią brodę i rozpalone oczy wlepił w Zygiera.

Objaśnienia: Nauczyciel zapytał Zygiera, czy umie coś na pamięć; Zygiek recytuje „Redutę Ordona” Adama Mickiewicza; Sztetter — nauczyciel w gimnazjum rosyjskim; cesura — krótka przerwa w wersie; uczeń — uczeń; kurzawa — tuman kurzu.

1. W czasie recytacji w klasie panował hałas. — **P / F**
2. Borowicz słuchał obojętnie i myślał o czymś innym. — **P / F**
3. Recytacja zaczęła się od słów „Nam strzelać nie kazano”. — **P / F**
4. Niektórzy uczniowie wstali z ławek i podeszli do mówcy. — **P / F**

Odpowiedź: 1. F; 2. F; 3. P; 4. P

Rozwiązanie: Każde zdanie porównaj z konkretnym fragmentem tekstu.

Punktacja:

1. **1 pkt** — podpunkt 1
2. **1 pkt** — podpunkt 2
3. **1 pkt** — podpunkt 3
4. **1 pkt** — podpunkt 4

Dlaczego recytacja polskiego wiersza była w tej klasie wydarzeniem niezwykłym?

- A. wiersz był bardzo długi
- B.** w szkole pod zaborem rosyjskim polskość była tłumiona
- C. Zygień był najlepszym uczniem
- D. uczniowie nie znali Mickiewicza

Odpowiedź: B

Rozwiązanie: Poprawna odpowiedź: w szkole pod zaborem rosyjskim polskość była tłumiona.

Błędne odpowiedzi: pozostałe odpowiedzi są niezgodne z tekstem.

Punktacja: 1 pkt — poprawna odpowiedź.

Jakim środkiem stylistycznym jest „pękały wśród nich jak granaty”?

- A. neologizmem
- B. zdrobnieniem
- C.** porównaniem
- D. apostrofą

Odpowiedź: C

Rozwiązanie: Poprawna odpowiedź: porównaniem.

Błędne odpowiedzi: pozostałe odpowiedzi są niezgodne z tekstem.

Punktacja: 1 pkt — poprawna odpowiedź.

Odpowiedz na pytania na podstawie fragmentu utworu.

1. Co zrobił Walecki podczas recytacji i po co?

2. Jak zachował się nauczyciel, gdy usłyszał polski wiersz? Podaj dwa zachowania.

Odpowiedź: 1. Pilnował drzwi, wyglądał na korytarz i dał Zygierowi znak, żeby mówił dalej — by nikt ich nie zaskoczył.; 2. np. zerwał się i machał rękami, potem usiadł, podparł głowę i patrzył na drzwi, syknął.

Rozwiązanie: Uznaj odpowiedzi zgodne z tekstem, sformułowane innymi słowami.

Punktacja:

1. 1 pkt — podpunkt 1

2. 1 pkt — podpunkt 2

Wypisz ze zdania imiestów i nazwij jego rodzaj.

1. Zjadłszy obiad, Ola wyszła na spacer. — _____
2. Uśmiechając się, mama otworzyła drzwi. — _____

Odpowiedź: 1. zjadłszy — imiestów przystówkowy uprzedni; 2. uśmiechając się — imiestów przystówkowy współczesny

Rozwiązanie: Imiestowy przymiotnikowe: czynny (-ący), bierny (-ny, -ty, -ony); przystówkowe: współczesny (-ąc), uprzedni (-wszy, -wszy). Punkt za imiestów z poprawnym rodzajem.

Punktacja:

1. **1 pkt** — podpunkt 1
2. **1 pkt** — podpunkt 2

Nazwij rodzaj zdania podrzędnego.

1. Poszedłem do biblioteki, żeby wypożyczyć książkę. — _____
2. Zostałem w domu, ponieważ byłem chory. — _____

Odpowiedź: 1. zdanie podrzędne okolicznikowe celu; 2. zdanie podrzędne okolicznikowe przyczyny

Rozwiązanie: Zadaj pytanie od zdania nadrzędnego do podrzędnego (co? jaki? kiedy? po co? dlaczego? gdzie? kto?).

Punktacja:

1. **1 pkt** — podpunkt 1
2. **1 pkt** — podpunkt 2

Zapisz poprawnie (zasady pisowni obowiązujące od 1 stycznia 2026 r.).

1. (nie)gorzej — _____
2. dramat (s/S)zekspirowski — _____
3. (pół)serio — _____

Odpowiedź: 1. niegorzej; 2. szekspirowski; 3. półserio

Rozwiązanie: Od 2026 r.: „nie” z przymiotnikami w stopniu wyższym i najwyższym oraz z imiestowami przymiotnikowymi łącznie; mieszkańcy miast, nazwy obiektów (Plac, Park) i nazwy wyrobów wielką literą.

Punktacja:

1. **1 pkt** — podpunkt 1
2. **1 pkt** — podpunkt 2
3. **1 pkt** — podpunkt 3

Co znaczy frazeologizm „mieć muchy w nosie”?

- A.** mieć zły humor **B.** mówić na próżno **C.** szybko uciec **D.** zachować sekret

Odpowiedź: **A**

Rozwiązanie: „mieć muchy w nosie” — mieć zły humor.

Błędne odpowiedzi: pozostałe znaczenia należą do innych frazeologizmów.

Punktacja: **1 pkt** — poprawna odpowiedź.

Wybierz jeden temat i napisz wypracowanie. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 200 słów.

1. Czy literatura może dodawać odwagi? Napisz rozprawkę. Odwołaj się do „Syzyfowych prac” oraz innego utworu literackiego.
2. Napisz opowiadanie o uczniu, który w ważnej chwili odważył się zabrać głos.

Odpowiedź: 1. ocenia nauczyciel według kryteriów; 2. ocenia nauczyciel według kryteriów

Rozwiązanie: Rozprawka: teza lub hipoteza, co najmniej dwa argumenty z przykładami (w tym z lektury obowiązkowej), wniosek. Opowiadanie: zgodna z tematem fabuła, narrator, punkt kulminacyjny, elementy twórcze (dialog, opis przeżyć).

Punktacja:

1. **2 pkt** — realizacja tematu i formy wypowiedzi
2. **2 pkt** — elementy retoryczne (rozprawka) lub twórcze (opowiadanie)
3. **2 pkt** — kompetencje literackie i kulturowe (trafne odwołanie do lektury)
4. **1 pkt** — kompozycja: wstęp, rozwinięcie, zakończenie, akapity
5. **1 pkt** — styl i poprawność językowa
6. **1 pkt** — poprawność ortograficzna
7. **1 pkt** — poprawność interpunkcyjna

Zasady przyznawania punktów

- Zadania zamknięte: 1 pkt za poprawną odpowiedź; 0 pkt za błędną, za brak odpowiedzi albo za wskazanie więcej niż jednej odpowiedzi.
- Zadania otwarte i z lukami: punkty według kryteriów podanych przy zadaniu. Każdy poprawny sposób rozwiązania jest akceptowany, także inny niż w kluczu.
- Przy poprawnej metodzie i błędzie rachunkowym uczeń traci tylko punkt za wynik końcowy; sam wynik bez wymaganego zapisu obliczeń daje najwyżej punkt za odpowiedź, jeśli kryteria tak stanowią.

Proponowana skala ocen (34 pkt)

34–31 pkt: bardzo dobry · 30–26 pkt: dobry · 25–19 pkt: dostateczny · 18–14 pkt: dopuszczający · 13–0 pkt: niedostateczny

Progi orientacyjne: ok. 90% / 75% / 55% / 40%. Dostosuj je do wewnętrznych zasad oceniania.